

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "ปัญหาในการดำเนินการสอนตามโปรแกรมการสอนสังคมศึกษา ระดับปริญญาตรี ในวิทยาลัยครู" นี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาเปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินการสอน ตามโปรแกรมการสอนสังคมศึกษา ระดับปริญญาตรี ในวิทยาลัยครู ส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค เกี่ยวกับโปรแกรมการสอน บทบาทของอาจารย์ หลักสูตร วิธีสอน สื่อการสอน กิจกรรมประกอบการเรียนการสอน การวัดผล และความช่วยเหลือที่อาจารย์สังคมศึกษาต้องการ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษา ในระดับนี้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานในการวิจัยไว้ว่า ปัญหาในการสอนดำเนินการสอนตามโปรแกรมการสอนสังคมศึกษา ระดับปริญญาตรี ในวิทยาลัยครูส่วนกลาง กับวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ไม่แตกต่างกัน

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ระดับปริญญาตรี ในปีการศึกษา ๒๕๒๑ ของวิทยาลัยครูทั้งส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ๑๓ แห่ง จำนวน ๑๐๐ ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา ๘๒ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๐๐ แบบสอบถามประกอบด้วยคำถามแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) มาตรฐานประเมินค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด (Open - end) โดยแบ่งข้อมูลออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

- ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษา
- ตอนที่ ๒ การบริหารงานของวิทยาลัยและความช่วยเหลือที่อาจารย์สังคมศึกษาต้องการ
- ตอนที่ ๓ ปัญหาในการดำเนินการสอน

นำคำตอบของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาวิเคราะห์ดังนี้ คือ

๑. คิดคำตอบเป็นร้อยละ
๒. หามัธยฐานเลขคณิต โดยใช้สูตร $\frac{\sum fx}{N}$
๓. หาสถาณเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร $\sqrt{\frac{\sum f(x-\bar{x})^2}{N}}$
๔. ทดสอบค่า t - test เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ใน
ส่วนกลาง และอาจารย์ในส่วนภูมิภาค โดยใช้สูตร

$$\sqrt{\frac{\frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\frac{\sigma_1^2}{N_1} + \frac{\sigma_2^2}{N_2}}}{}}$$

สรุปผลการวิจัย

๑. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา
อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามมี ๘๒ คน เป็นอาจารย์ในวิทยาลัยครูส่วนกลาง
๑๕ คน จำแนกเพศเป็นชาย ๓ คน หญิง ๑๒ คน อายุสูงสุด ๔๗ ปี ต่ำสุด ๒๔ ปี
โสด ๔ คน สมรส ๑๕ คน ประสบการณ์ในการสอนสูงสุด ๒๐ ปี ต่ำสุด ๑ ปี ชั่วโมง
สอนสูงสุด ๑๔ ชั่วโมง ต่ำสุด ๒ ชั่วโมง ผ่านการอบรมเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์วิชาชีพ
๑๐ คน มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี ๕ คน ปริญญาตรี ๑๐ คน

อาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ๖๗ คน จำแนกเพศเป็นชาย
๕๐ คน หญิง ๑๗ คน อายุสูงสุด ๕๐ ปี ต่ำสุด ๒๗ ปี โสด ๑๐ คน สมรส ๕๓ คน
ประสบการณ์ในการสอนสูงสุด ๒๐ ปี ต่ำสุด ๑ ปี ชั่วโมงสอนสูงสุด ๑๔ ชั่วโมง ต่ำสุด
๖ ชั่วโมง มีผู้ผ่านการอบรมเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์วิชาชีพ ๔๔ คน มีคุณวุฒิตั้งแต่
ปริญญาตรี ๓๓ คน ปริญญาตรี ๓๐ คน

อาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่สอน
สังคมศึกษาด้วยใจสมัคร งานพิเศษนอกเหนือจากการสอนที่อาจารย์สังคมศึกษาทั้งใน
วิทยาลัยส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่ทำให้แก่การเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์
สังคมศึกษาทั้งในวิทยาลัยครูส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่ มีความเห็นว่าตนเองมี

ความรู้ทางวิชาสังคมศึกษาพอสมควร ทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนอาจารย์ อาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง ส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ ๕๒.๖๓ เห็นว่าเพื่อนอาจารย์ให้ความร่วมมือเป็นบางครั้ง ส่วนอาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ ๖๐.๓๑ เห็นว่า เพื่อนอาจารย์ให้ความร่วมมือในการทำงานคือ เมื่อประสบปัญหาทางการสอน อาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง ส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ ๕๒.๖๓ จะแก้ปัญหาด้วยตนเอง แต่อาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ ๗๖.๑๘ ขอความช่วยเหลือและคำแนะนำจากอาจารย์ในสายวิชาเดียวกัน ทางด้านสุขภาพ อาจารย์สังคมศึกษาทั้งในวิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่มีสุขภาพแข็งแรงดี และมีรายได้พอใช้ไม่ขาดมือแต่ไม่เหลือเก็บ

๒. ด้านการบริหารงานของวิทยาลัยและความช่วยเหลือที่อาจารย์สังคมศึกษาต้องการ

อาจารย์สังคมศึกษาทั้งในวิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า วิทยาลัยของตนมีการเตรียมโปรแกรมการสอนล่วงหน้า และผู้ที่ทำหน้าที่เตรียมโปรแกรมการสอนนั้น อาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง ส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ ๔๗.๐๕ เห็นว่า ใ้แก่อาจารย์ผู้สอน และหัวหน้าภาควิชา ส่วนอาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ ๔๕.๔๕ เห็นว่าใ้แก่ อาจารย์ผู้สอนร่วมกับหัวหน้าภาควิชา

สิ่งที่วิทยาลัยจัดทำ เพื่อช่วยเหลืออาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ตามความเห็นของอาจารย์สังคมศึกษาทั้งในวิทยาลัยครูส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค คือ การจัดทำเอกสารประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา วิทยาลัยต่าง ๆ ใช้พื้นที่ความรู้ที่ได้เรียนมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาจัดอาจารย์เข้าสอน

ทางด้านความช่วยเหลือทางการสอนของหัวหน้าภาควิชา นั้น อาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง ส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ ๕๒.๖๓ มีความเห็นว่า หัวหน้าภาควิชาให้สิทธิในการดำเนินการสอนได้โดยไม่ต้องปรึกษา ส่วนอาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ ๕๐.๗๕ มีความเห็นว่าใ้แก่มีการวางแผนร่วมกับหัวหน้าภาค

แล้วหัวหน้าภาคมอบอำนาจให้ทำ โดยเด็ดขาด

ผู้บริหารของวิทยาลัย มีการติดตามผลการทำงานของอาจารย์โดยการจัดประชุม อาจารย์ในแต่ละภาควิชาอย่างสม่ำเสมอ และมีวิธีการส่งเสริมสมรรถภาพในการสอนให้กับ อาจารย์โดย อาจารย์สังคมนตรีศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง ส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ ๖๔.๔๒ เห็นว่า ใ้แก่ การส่งอาจารย์เข้ารับการอบรมทางวิชาการทุกครั้งที่มีโอกาส และอาจารย์ สังคมนตรีศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ ๔๗.๓๐ เห็นว่า ใ้แก่การเปิด โอกาสให้อาจารย์ลาศึกษาต่อ

อาจารย์สังคมนตรีศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลางทุกคน และอาจารย์สังคมนตรีศึกษาใน วิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่คือ ร้อยละ ๕๔.๕๑ ต้องการเข้ารับการอบรมและนิเทศการ ศึกษาเพื่อนำมาปรับปรุงการสอน อาจารย์สังคมนตรีศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง ส่วนใหญ่ ร้อยละ ๖๓.๑๕ ต้องการเข้ารับการอบรมและนิเทศการศึกษามีละครึ่ง อาจารย์สังคมนตรีศึกษา ในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่ ร้อยละ ๕๕.๕๕ ต้องการให้มีการอบรม และนิเทศการ ศึกษาภาคละครึ่ง สิ่งที่อาจารย์สังคมนตรีศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง ส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ ๖๔.๔๒ ต้องการใ้รับจากการอบรมและนิเทศการศึกษามากที่สุด คือ ความรู้ที่จะนำมา ปรับปรุงวิธีการสอน และสิ่งที่อาจารย์สังคมนตรีศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ ๗๑.๔๒ ต้องการมากที่สุด คือ ความรู้ทางด้านเนื้อหาวิชา อาจารย์สังคมนตรีศึกษา ทั้งในวิทยาลัยครูส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ ของกรม การฝึกหัดครู ไม่เคยมาให้ความช่วยเหลือทางด้านการสอนสังคมนตรีศึกษาเลย วิทยาลัยครูทั้ง ในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่มีความร่วมมือทางด้านวิชาการกับวิทยาลัยอื่น ๆ

๓. คำปัญหาในการดำเนินการสอน

ก. การเตรียมการสอน เมื่อใ้รับมอบหมายให้สอนวิชาใ้แล้ว อาจารย์ สังคมนตรีศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง ส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ ๕๒.๖๓ ใ้ดำเนินการสอนไป ตามหลักสูตรของสภาการฝึกหัดครู อาจารย์สังคมนตรีศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่ จำนวนร้อยละ ๕๓.๕๖ ใ้ทำการศึกษาหลักสูตรและรวบรวมเนื้อหาเพื่อเตรียมการสอนทั้ง ระยะสั้นและระยะยาว ในการสอนแต่ละครั้ง อาจารย์สังคมนตรีศึกษาทั้งในวิทยาลัยครูส่วน กลาง และส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่ใ้กำหนดวัตถุประสงค์ในการสอนใ้ด้วยทุกครั้ง อาจารย์

สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูสวนกลาง และส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการ
 ทั้งวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมคือ อาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูสวนกลาง ส่วนใหญ่
 จำนวนร้อยละ ๕๗.๘๘ เห็นว่า วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมช่วยให้การจัดกิจกรรมได้เหมาะสม
 สมกับบทเรียนและอาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูสวนภูมิภาค ส่วนใหญ่จำนวน ๗๖.๑๘
 เห็นว่าวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีจุดหมายที่
 แน่นนอน อาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูสวนกลาง และส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่เตรียม
 การสอนเป็นอย่างดี โดยใช้เอกสารอ้างอิงต่าง ๆ ประกอบในการเตรียมการสอน สำหรับ
 ปัญหาในการเตรียมการสอนนั้น ส่วนใหญ่มีปัญหาเนื่องมาจากห้องสมุดมีหนังสือสำหรับค้นคว้า
 และอ่านประกอบในวิชาสังคมศึกษาไม่เพียงพอกับความต้องการ

การพิจารณาจัดซื้อหนังสือในสายสังคมศึกษาของห้องสมุดนั้น ส่วนใหญ่จัดทำโดย
 อาจารย์ในแต่ละภาควิชาเสนอรายชื่อหนังสือให้บรรณารักษ์เป็นผู้พิจารณาจัดซื้อ ก่อนจะทำ
 การสอนในแต่ละ วิชา อาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูสวนกลาง ส่วนใหญ่ จำนวน
 ร้อยละ ๘๘.๘๗ ได้ให้รายชื่อหนังสืออ่านประกอบ เพื่อการค้นคว้าเพิ่มเติมแก่นักศึกษา
 อาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูสวนภูมิภาค ส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ ๘๓.๖๕ ได้อธิบาย
 ขอบเขตของวิชาที่จะเรียนให้กับนักศึกษา

ในระหว่างการสอนวิชาสังคมศึกษา อาจารย์สังคมศึกษาทั้งในวิทยาลัยครูสวนกลาง
 และส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่พยายามเสริมสร้างทักษะในการอ่าน การคิด และการวิเคราะห์สิ่ง
 ที่ได้พบเห็นอย่างถูกต้อง และได้พยายามสอดแทรกทัศนคติ และนิสัยที่ดี ให้กับนักศึกษา ใน
 ทุกครั้งที่มีโอกาสจะสอนได้ หลังจากการสอนแล้ว อาจารย์สังคมศึกษาทั้งในวิทยาลัยครูสวน
 กลางและส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่ต้องการจะปรับปรุงการสอนของตนให้ดีขึ้น

การมีชั่วโมงสอนจำนวนมากนั้น อาจารย์สังคมศึกษาทั้งในวิทยาลัยครูสวนกลาง
 และส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าทำให้มีเวลาเตรียมการสอนน้อยลง ปัญหาหรืออุปสรรค
 ในการสอนสังคมศึกษาของอาจารย์สังคมศึกษาทั้งในวิทยาลัยครูสวนกลาง และส่วนภูมิภาค
 ส่วนใหญ่ได้แก่ การที่ห้องสมุดของวิทยาลัยมีหนังสือที่จะใช้ในการค้นคว้าไม่เพียงพอ ปัญหา
 หรืออุปสรรคในการสอนสังคมศึกษาที่เกิดจากตัวนักศึกษานั้น อาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัย

ครูส่วนกลาง ส่วนใหญ่คือ ร้อยละ ๗๓.๖๘ เห็นว่า ใ้แก่การที่นักศึกษาขาดทักษะในการคิด วิพากษ์ วิจัย และวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ส่วนอาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครู ส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่ จำนวนร้อยละ ๖๖.๖๖ มีความเห็นว่า ใ้แก่การที่นักศึกษาขาดแหล่งที่จะใ้ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

ข. วิธีสอนและการสอน อาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่มีวิธีการสอนที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑ วิธีการสอนที่แตกต่างกันของอาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง กับอาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค คือ วิธีการสอนโดยการที่อาจารย์และนักศึกษาร่วมกันอภิปราย หลังจากเรียนจบเนื้อหาตอนหนึ่ง ๆ ซึ่งปรากฏว่าอาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาคใ้วิธีการสอนวิธีนี้มากกว่าอาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง

ค. การจัดกิจกรรม การใช้สื่อการสอน และการวัดผล

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของอาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง และส่วนภูมิกาคนั้น ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่อาจารย์สังคมศึกษาทั้งในวิทยาลัยครูส่วนกลาง และส่วนภูมิกาคใ้มากที่สุด คือ การใ้นักศึกษาทำรายงานส่งเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล

ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของวิทยาลัยครูทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิกาค ส่วนใหญ่ใ้ได้รับความสนใจจากนักศึกษานกลาง บุคคลใ้ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามความเห็นของอาจารย์สังคมศึกษาทั้งในวิทยาลัยครูส่วนกลาง และส่วนภูมิกาค ส่วนใหญ่ใ้แก่ อาจารย์และนักศึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น ๆ และในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรแต่ละครั้งใ้มีการทำการประเมินผลการจัด โดยส่วนใหญ่ใ้วิธีการใ้นักศึกษา เขียนรายงานเกี่ยวกับกิจกรรมนั้น ๆ

การใช้สื่อประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา ปรากฏว่าอาจารย์สังคมศึกษาทั้งในวิทยาลัยครูส่วนกลาง และในส่วนภูมิกาค ใ้สื่อประกอบการสอน ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๑ สื่อการสอนที่อาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลางนิยมใ้มากที่สุด ใ้แก่ แผนที่ แผนภูมิ และสื่อการสอน ที่อาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัย

ครูส่วนภูมิภาคนิยมใช้มากที่สุด คือสิ่งพิมพ์

ปัญหาในการใช้สื่อประกอบการสอน ของอาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง ส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ ๕๒.๑๐ ได้แก่ การที่วิทยาลัยมีสื่อประกอบการสอนน้อยไม่พอกับความต้องการ ขาดความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อประกอบการสอน เวลาในการสอนมีน้อย และการบริการล่าช้าเพราะเจ้าหน้าที่มีน้อย ส่วนปัญหาในการใช้สื่อการสอนของอาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ ๕๕.๕๕ ได้แก่ สภาพของห้องเรียนไม่อำนวยต่อการใช้สื่อประกอบการสอน

ปัญหาในการสร้างสื่อการสอนของอาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง ส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ ๔๗.๓๖ ได้แก่การไม่มีทุนในการจัดทำสื่อการสอน และปัญหาของอาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ ๖๓.๔๕ ได้แก่ การไม่มีเวลาที่จะจัดสร้างสื่อประกอบการสอน อาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่ใช้สื่อประกอบการสอนแบบเรียนเป็นบางบทเรียน และมีความเห็นว่าการใช้สื่อประกอบการสอน ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และ การใช้สื่อประกอบการสอนทำให้นักศึกษาสนใจในการเรียนมากขึ้น

การวัดผลการสอนสังคมศึกษา อาจารย์สังคมศึกษาทั้งในวิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่มีวิธีการวัดผล โดยการทดสอบเก็บคะแนนระหว่างภาคและปลายภาค ความมุ่งหมายในการวัดผลของอาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง ส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ ๙๓.๖๔ คือ เพื่อเก็บคะแนนคะแนนระเบียบของวิทยาลัย และความมุ่งหมายของอาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่ จำนวนร้อยละ ๙๓.๐๑ คือ เพื่อวัดประสิทธิภาพในการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา ข้อทดสอบที่ใช้ในการวัดผล วิชาสังคมศึกษาส่วนใหญ่ได้แก่ ข้อทดสอบที่อาจารย์ผู้สอนสร้างขึ้นเอง ชนิดของข้อทดสอบที่อาจารย์สังคมศึกษาทั้งในวิทยาลัยครูส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่เห็นว่าให้ประโยชน์มากที่สุดในการวัดผล คือ ข้อทดสอบที่ประกอบด้วยคำถามแบบอัตนัย และปรนัย และเวลาที่อาจารย์ผู้สอนเห็นว่าเหมาะสมในการทำการประเมินผล คือ กำหนดเวลาที่อาจารย์ผู้สอนเห็นว่าเหมาะสม ปัญหาด้านการวัดผลของอาจารย์สังคมศึกษาทั้งในวิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่ คือ ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบจะให้ผล

ตรงตามต้องการ

ง. ความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมการสอนสังคมศึกษา อาจารย์สังคมศึกษาทั้งในวิทยาลัยครูส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าโปรแกรมการสอนสังคมศึกษา ระดับปริญญา ของวิทยาลัยครู ในปัจจุบันมีเนื้อหาวิชาซ้ำซ้อนกัน จึงต้องการให้มีการปรับปรุงหลักสูตรและประมวลการสอน วิชาที่อาจารย์สังคมศึกษาทั้งในวิทยาลัยครูส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่เห็นว่าควรได้รับการปรับปรุงทางด้านวิธีการสอน เพื่อให้ประโยชน์ต่อสังคมในปัจจุบันมากที่สุด คือ วิชาเศรษฐศาสตร์ และวิชาที่ควรจะมีการปรับปรุงทางด้านเนื้อหาวิชา เพื่อให้ประโยชน์ต่อสังคมปัจจุบันมากที่สุด คือ วิชารัฐศาสตร์

ปัญหาในการปฏิบัติงานสอนสังคมศึกษาภายในวิทยาลัยของอาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง ส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ ๔๒.๑๐ ได้แก่ อาจารย์ขาดการประสานงานที่ดี และปัญหาของอาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่ จำนวนร้อยละ ๔๖.๐๓ ได้แก่ การที่อาจารย์มีงานพิเศษนอกเหนือจากการสอนท่ามาก และสิ่งที่อาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง ส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ ๖๓.๑๕ เห็นว่าเป็นอุปสรรคต่อการปรับปรุงการเรียน การสอนสังคมศึกษาของวิทยาลัยครู คือ พื้นฐานทางสังคมศึกษาของนักศึกษาแตกต่างกันมาก และอุปสรรคต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนสังคมศึกษา ตามความเห็นของอาจารย์สังคมศึกษา ในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ ๕๐.๓๘ ได้แก่ การขาดงบประมาณในการปรับปรุงการเรียนการสอน

ปัญหาอื่น ๆ ที่อาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง และอาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาคประสบในการสอนสังคมศึกษา

ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร

๑. หลักสูตรระดับปริญญา ของสภาการฝึกหัดครูไม่เอื้ออำนวยต่อการนำไปสอนนักเรียนประถมศึกษา และมีขมศึกษา

๒. เนื้อหาบางวิชาในหลักสูตร ไม่ค่อยมีประโยชน์ต่อสังคมในปัจจุบัน

ปัญหาเกี่ยวกับตัวนักศึกษา

๑. นักศึกษามีพื้นฐานสำหรับการเรียนบางวิชาไม่เพียงพอ
๒. นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ชอบการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง
๓. นักศึกษามีความเข้าใจในปัญหาพื้นฐานทางสังคมศึกษา เศรษฐกิจ การเมือง แตกต่างกัน

ปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์

๑. อาจารย์ขาดกำลังใจในการสอน เนื่องจากการพิจารณาความดี ความชอบไม่คำนึงถึงงานด้านการสอน แต่คำนึงถึงงานพิเศษอื่น ๆ
๒. การจัดการตารางสอนที่กำหนดเวลาตายตัว ทำให้มีปัญหาในการจัดกิจกรรม
๓. ความร่วมมือระหว่างอาจารย์ แต่ละภาควิชายังไม่ดีพอ ทำให้การสอนแต่ละวิชาไม่สัมพันธ์กัน

ปัญหาทางด้านการบริหาร

๑. งบประมาณที่แต่ละภาควิชาได้รับมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอแก่การนำมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน
๒. การขาดตำราในการศึกษาค้นคว้า
๓. การแทรกแซงของหน่วยงานอื่น ๆ

สำหรับข้อเสนอแนะของอาจารย์สังคมศึกษาใน ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ในการปรับปรุงโปรแกรมการสอนสังคมศึกษา ให้มีประสิทธิภาพนั้น พอสรุปได้ดังนี้

๑. ควรจัดให้มีการอบรมทางวิชาการให้กับอาจารย์สังคมศึกษาเสมอ ๆ
๒. ควรเพิ่มงบประมาณเพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอนสังคมศึกษา
๓. ควรส่งเสริมให้มีการประสานงานร่วมกันระหว่างอาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษา
๔. การสอนสังคมศึกษาควรให้สอดคล้องกับชีวิตจริง เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิต

๕. ควรส่งเสริมให้อาจารย์สังคมศึกษาได้ไปศึกษาในต่างประเทศบ้าง
๖. ควรให้มีเสรีภาพทางวิชาการอย่างเต็มที่
๗. ควรปรับปรุงโปรแกรมการสอนสังคมศึกษาให้ทันสมัย และสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน
๘. โปรแกรมการสอนสังคมศึกษา ควรเน้นในเรื่องของไทย เช่น ให้เรียนประวัติศาสตร์ไทยมากขึ้น
๙. ควรจัดหาสื่อประกอบการสอน และเจ้าหน้าที่ผู้ใหม่ที่รับภาระทางด้านนี้ให้เพียงพอ
๑๐. ควรเต็มงบประมาณในการจัดซื้อสิ่งที่ประกอบการศึกษาคนกว่าทางสังคมศึกษาให้เพียงพอ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ปัญหาในการ :ดำเนินการสอนตามโปรแกรมการสอนสังคมศึกษาระดับปริญญาตรี ในวิทยาลัยครูนี้พบว่า อาจารย์สังคมศึกษาทั้งในวิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่สอนสังคมศึกษาด้วยใจสมัคร และมีความเชื่อมั่นว่าตนมีความรู้ทางสังคมศึกษาที่จะใช้ในการสอนพอสมควร เมื่อมีปัญหาในการปฏิบัติงาน อาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลางจะแก้ปัญหานั้นด้วยตนเอง แต่อาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค จะขอความช่วยเหลือจากอาจารย์ที่สอนในสายวิชาเดียวกัน

การบริหารงานของวิทยาลัยและความช่วยเหลือที่อาจารย์สังคมศึกษาต้องการพบว่า วิทยาลัยครูต่าง ๆ มีการเตรียมโปรแกรมการสอนล่วงหน้า โดยอาจารย์และหัวหน้าภาควิชา ทำหน้าที่เตรียมโปรแกรมการสอน ผลการวิจัยนี้ตรงกับ การวิจัยของ รัชนี้ สาตบุตรักษ์^๑

^๑รัชนี้ สาตบุตรักษ์, "โปรแกรมการสอนวิชาสังคมศึกษา ของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๖) หน้า ๗๕

เรื่อง "โปรแกรมการสอนวิชาสังคมศึกษาของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร" ผลการวิจัยพบว่า วิทยาลัยครูทั้ง ๘ แห่งในกรุงเทพมหานคร มีการวางโปรแกรมการสอนวิชาสังคมศึกษาทุกภาคเรียน ผู้ที่ทำหน้าที่เตรียมโปรแกรมการสอนวิชาสังคมศึกษาของวิทยาลัยคือหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา และครูสังคมศึกษาทุกคน สิ่งที่วิทยาลัยครูทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคจัดทำเพื่อช่วยเหลืออาจารย์สังคมศึกษา คือ การจัดทำเอกสารประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาซึ่งตรงกับ การวิจัยของ ทศนีย์ เรื่องธรรม^๑ ในการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาสังคมศึกษาของอาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคเหนือ" ซึ่งพบว่าสิ่งที่วิทยาลัยจัดทำเพื่อช่วยเหลืออาจารย์ในการสอนวิชาสังคมศึกษา ได้แก่ เอกสารประกอบการสอน และหนังสือประกอบการบรรยายวิชาสังคมศึกษา

ในการปฏิบัติการสอน หัวหน้าภาควิชาของวิทยาลัยครูในส่วนกลาง จะให้สิทธิแก่ผู้สอนโดยเสรี แต่หัวหน้าภาควิชาของวิทยาลัยครูในส่วนภูมิภาคจะทำการวางแผนงานร่วมกับอาจารย์ผู้สอนก่อนแล้ว จึงมอบอำนาจในการดำเนินงานให้กับอาจารย์ผู้สอนผู้บริหารวิทยาลัยครูทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ติดตามผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ โดยการประชุมกรรมการแต่ละภาควิชาอย่างสม่ำเสมอ วิทยาลัยครูในส่วนกลางมีวิธีการส่งเสริมสมรรถภาพในการสอนให้กับอาจารย์ โดยการส่งอาจารย์เข้ารับการอบรมทางวิชาการในทุกครั้งที่มีโอกาส และวิธีการส่งเสริมสมรรถภาพในการสอนของวิทยาลัยครูในส่วนภูมิภาค คือ การเปิดโอกาสให้อาจารย์ลาศึกษาต่อ วิธีการแตกต่างกันนี้อาจเป็นเพราะวิทยาลัยครูในส่วนกลางอยู่ใกล้กับแหล่งวิชาการต่าง ๆ มากกว่า อาจารย์สังคมศึกษาในส่วนกลางจึงสามารถเข้ารับการอบรมได้สะดวกกว่าอาจารย์สังคมศึกษาในส่วนภูมิภาค

^๑ทศนีย์ เรื่องธรรม, "ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาสังคมศึกษาของอาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคเหนือ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๔) หน้า ๖๓

ในด้านความต่งการได้รับการอบรมและนิเทศการศึกษาพบว่า อาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลางต้องการได้รับการอบรมเกี่ยวกับ ความรู้ที่จะนำมาใช้ในการปรับปรุงวิธีการสอน และอาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ต้องการได้รับการอบรมทางด้านเนื้อหาวิชา และจากการวิจัยนี้พบว่า ศึกษาพิเศษของกรมการฝึกหัดครูไม่เคยมาให้คำแนะนำหรือให้ความช่วยเหลือทางด้านการสอนให้กับอาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูเลย ซึ่งจัดว่าเป็นโอกาสสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การปรับปรุงการเรียนการสอนสังคมศึกษาของวิทยาลัยครูไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร แต่อย่างไรก็ตามจากการวิจัยนี้พบว่า วิทยาลัยครูทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่มีความร่วมมือทางด้านวิชาการต่อกัน นับว่าเป็นวิธีการที่ดียิ่ง ทำให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ที่มีต่อกัน

การดำเนินการสอน อาจารย์สังคมศึกษาส่วนใหญ่มีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี โดยอาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง ส่วนใหญ่ได้ทำการศึกษาลัทธิสูตร และดำเนินการสอนไปตามลัทธิสูตร และอาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่ทำการศึกษาลัทธิสูตร และรวบรวมเนื้อหาวิชาเพื่อเตรียมการสอนทั้งระยะสั้นและระยะยาว นอกจากนี้ในการสอนทุกครั้งอาจารย์สังคมศึกษาส่วนใหญ่ได้ทำการกำหนดวัตถุประสงค์ของการสอนไว้ด้วย

ปัญหาในการเตรียมการสอนของอาจารย์สังคมศึกษาทั้งในวิทยาลัยครูส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค จากการวิจัยนี้พบว่า

๑. เอกสารทางวิชาการที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเพื่อเตรียมการสอนของอาจารย์สังคมศึกษาในท้องสมุคของวิทยาลัยต่าง ๆ มีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอกับความต่งการ ผลการวิจัยนี้ตรงกับกรวิจัยของ จิตรบุญรวม เหว้าชันนา^๑ ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจปัญหา

^๑จิตรบุญรวม เหว้าชันนา, "การสำรวจปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๘) หน้า ๘

และอุปสรรคต่าง ๆ ในการสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น^๑ ซึ่งได้ทำการวิจัยไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๘ และพบว่า โรงเรียนมีหนังสือและเอกสารสำหรับศึกษาค้นคว้าค่อนข้างน้อย การวิจัยของวิชานี้ สาคนุรักษ์^๒ ซึ่งได้ทำการวิจัยไว้ในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ การวิจัยพบว่า ห้องสมุดมีหนังสือสำหรับคนควาและอ่านประกอบน้อย และการวิจัยของทัศนีย์ เรื่องธรรม^๓ ที่ทำในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ และพบว่าปริมาณหนังสือสายสังคมศึกษาในห้องสมุดวิทยาลัยของตนยังไม่เพียงพอแก่ความต้องการ จึงเห็นได้ว่าปัญหาในการขาดเอกสารทางวิชาการที่ใช่ประกอบการค้นคว้าของอาจารย์สังคมศึกษานั้น มีในทุกระดับการศึกษา มีมานาน และยังคงมีอยู่ในปัจจุบัน ในขณะที่วิทยาลัยครูได้เปิดการสอน ถึงระดับปริญญาก็ต้องประสบปัญหาการขาดเอกสารทางวิชาการเช่นกัน

๒. การมีชั่วโมงสอนจำนวนมากและการมีงานพิเศษนอกเหนือจากการสอน ทำให้มีเวลาเตรียมการสอนน้อยลง ทำให้การเตรียมการสอนไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร

ในด้านการสอนและวิธีการสอนพบว่า ก่อนทำการสอนในแต่ละวิชานั้น อาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง ส่วนใหญ่จะให้รายชื่อหนังสืออ่านประกอบเพื่อการศึกษาค้นคว้าให้กับนักศึกษา ซึ่งเป็นวิธีที่มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาในระดับปริญญา เพราะในการศึกษาระดับนี้ นักศึกษาควรได้ทำการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองมากกว่าการที่จะรับความรู้แต่เพียงในชั้นเรียน และอาจารย์สังคมศึกษาในส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่จะทำการอธิบายถึงขอบเขตของวิชาที่จะเรียนให้นักศึกษาทราบ ในระหว่างการสอน อาจารย์สังคมศึกษาส่วนใหญ่พยายามที่จะสอดแทรกทัศนคติและนิสัยที่ดีให้กับนักศึกษายู่เสมอ

อาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่มีวิธีการสอนที่ไม่แตกต่างกัน แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า อาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค

^๑วิชานี้ สาคนุรักษ์, เรื่องเดิม. หน้า ๘๗

^๒ทัศนีย์ เรื่องธรรม, เรื่องเดิม. หน้า ๗๑

ใช้วิธีการสอนที่เปิดโอกาสให้อาจารย์และนักศึกษาร่วมกันอภิปราย หลังจากจบบทเรียน แล้วมากกว่าอาจารย์สั่งคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง

กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่อาจารย์สั่งคมศึกษาทั้งในวิทยาลัยครูส่วนกลาง และ ส่วนภูมิภาคใช้ไม่แตกต่างกัน กิจกรรมที่อาจารย์สั่งคมศึกษาส่วนใหญ่ใช้มากที่สุด คือ การ ให้นักศึกษาทำรายงานส่ง และการวิจัยนี้พบว่าการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสั่งคมศึกษาของ วิทยาลัยครูต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่ จัดอยู่ในวงแคบ คืออยู่ในวง ของอาจารย์และนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น ๆ เท่านั้น วิทยาลัยครูเป็นแหล่งวิชาการ ที่สำคัญ กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดในวิทยาลัยครู ควรทำการเผยแพร่ความรู้ให้กับชุมชนที่ อยู่ใกล้เคียงได้รับผลประโยชน์ด้วย ซึ่งการบริการทางวิชาการแก่สังคมเป็นหน้าที่ของวิทยา ลัยครู ตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พุทธศักราช ๒๕๑๔ ที่ได้ระบุไว้ว่า ให้วิทยาลัยครู "ทำนุบำรุงวัฒนธรรม และให้บริการทางวิชาการแก่สังคม"^๑

การใช้สื่อประกอบการสอน จากการวิจัยพบว่า อาจารย์สั่งคมศึกษาในวิทยาลัย ครูส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ใช้สื่อประกอบการสอนไม่แตกต่างกัน ถึงแม้ว่าอาจารย์สั่งคม ศึกษาส่วนใหญ่จะใช้สื่อประกอบการสอนสั่งคมศึกษาเป็นบางครั้ง แต่ก็มีความคิดเห็นว่า การใช้ สื่อประกอบการสอนทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และทำให้นักศึกษาสนใจใน การเรียนเพิ่มขึ้น

ปัญหาในการใช้สื่อการสอนของอาจารย์สั่งคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง คือ การมีสื่อประกอบการสอนน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการ และปัญหาของอาจารย์สั่งคม ศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค คือ สภาพของห้องเรียนไม่อำนวยต่อการใช้สื่อประกอบการ สอน ผลการวิจัยนี้ ตรงกับการวิจัยของ จ्ञานรรจ์ สุทธาพันธ์^๒ ที่ทำการวิจัย เรื่อง

^๑ทองอินทร์ วงศ์โสธร, "ฝึกหัดครูไทยในวันนี้และวันหน้า" วารสารสภาการ ศึกษาแห่งชาติ, ๘ (สิงหาคม - กันยายน ๒๕๒๑) หน้า ๒๕.

^๒จ্ঞานรรจ์ สุทธาพันธ์, "บทบาทหัวหน้าฝ่ายวิชาการของสถาบันฝึกหัดครู," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร, แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๐๘) หน้า ๑๑๗.

"บทบาทหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ของสถาบันการฝึกหัดครูในจังหวัดพระนคร และธนบุรี" ในปี พ.ศ. ๒๕๐๘ และพบว่าปัญหาสำคัญของหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ของสถาบันฝึกหัดครู ประการหนึ่ง คือ การขาดเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์การสอน และอาคารเรียนที่เหมาะสมกับการผลิตครูให้มีคุณภาพ สำหรับปัญหานี้เป็นที่น่าสังเกตว่าแม้ระยะของการวิจัยจะต่างกันเป็นเวลาหลายปี แต่ปัญหานี้ก็ยังคงมีอยู่ในสถาบันฝึกหัดครู

การวัดผล ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งของการเรียนการสอน การวิจัยนี้พบว่า ปัญหาสำคัญทางด้านการวัดผลของอาจารย์สังคัมศึกษาของวิทยาลัยครูในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่ ได้แก่ความไม่แน่ใจว่า แบบทดสอบที่สร้างขึ้นมานั้น จะให้ผลตรงกับที่ผู้สร้างต้องการหรือไม่ ปัญหานี้ควรได้รับการแก้ไข โดยกรมการฝึกหัดครูควรจัดการอบรม ความรู้ทางการวัดผลการสร้างแบบทดสอบให้กับอาจารย์สังคัมศึกษาทุกคน และวิทยาลัยครูต่าง ๆ ควรจัดให้มีการออกแบบทดสอบมาตรฐานวิชาสังคัม

ปัญหาเกี่ยวกับโปรแกรมการสอนสังคัมศึกษา ระดับปริญญาตรีที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ อาจารย์สังคัมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่มีความเห็นว่า เนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ในโปรแกรมการสอนนั้นซ้ำซ้อนกัน ซึ่งความเห็นนี้ตรงกับรายงานขององค์การยูเนสโก (UNESCO) ที่ได้รายงานเกี่ยวกับหลักสูตรของการฝึกหัดครูไทยไว้ว่า "เนื้อหาในหลายวิชาซ้ำซ้อนกัน"^๑ อาจารย์สังคัมศึกษาจึงต้องการให้มีการปรับปรุงหลักสูตรและประมวลการสอน วิชาที่อาจารย์สังคัมส่วนใหญ่เห็นว่า ควรปรับปรุงวิธีการสอน ในวิชาเศรษฐศาสตร์ และปรับปรุงเนื้อหาในวิชารัฐศาสตร์ โดยปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ในปัจจุบัน

^๑ธีระ รุญเจริญ, เรื่องเดิม, หน้า ๒๕.

ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พบว่ามมีปัญหาในการจัดดำเนินการสอนตามโปรแกรม การสอนสังคมศึกษา ระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครูหลายประการ และการที่จะปรับปรุงการ เรียนการสอนสังคมศึกษาในสถาบันฝึกหัดครู ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นนั้น จำเป็นจะต้องได้รับความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย เช่น กรมการฝึกหัดครู ผู้บริหารวิทยาลัย และอาจารย์ผู้สอน ผู้วิจัยจึงขอเสนอข้อคิดเห็นบางประการ เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอน สังคมศึกษา ในวิทยาลัยครู ดังต่อไปนี้

กรมการฝึกหัดครู

กรมการฝึกหัดครู ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบ การผลิตครู จะมีส่วนในการปรับปรุงการสอนสังคมศึกษาของสถาบันฝึกหัดครูได้โดย

๑. ปรับปรุงหลักสูตร กรมการฝึกหัดครูควรจัดให้มีการปรับปรุงหลักสูตรสังคมศึกษาในระดับปริญญา โดยการปรับปรุงเนื้อหา และวิธีการสอน ให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ ในปัจจุบัน และปรับปรุงให้สอดคล้องกับการนำไปใช้สอนในชั้นประถมศึกษา และมีธยมศึกษา ในปัจจุบัน ในการปรับปรุงหลักสูตรนี้ควรให้อาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษาในสถาบันฝึกหัดครูต่าง ๆ ได้มีส่วนร่วมในการปรับปรุงด้วย เพราะอาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษาย่อมเข้าใจถึงปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินการสอนเป็นอย่างดี จะได้มีส่วนช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว ๆ ที่เคยมีอยู่ให้หมดไปได้

๒. การจัดการอบรม หรือสัมมนาทางวิชาการ ในปัจจุบันความก้าวหน้าทาง วิชาการด้านต่าง ๆ มีมาก อาจารย์สังคมศึกษาในสถาบันฝึกหัดครู จะต้องไม่หยุดนิ่ง ไม่ เฉื่อยชา แต่จะต้องมีความก้าวหน้าอยู่เสมอ การจะพัฒนาอาจารย์สังคมศึกษาให้มีความก้าว หน้าขึ้น กรมการฝึกหัดครูควรสนับสนุน วางแผน และดำเนินการทางด้านการประชุม อบรม สัมมนา และการศึกษา ค้นคว้าวิจัยอย่างจริงจัง และสม่ำเสมอ เพื่ออาจารย์สังคมศึกษาจะได้นำ ความรู้ที่ได้รับไปปรับปรุงการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเพื่อให้อาจารย์สังคม ศึกษาในสถาบันฝึกหัดครูต่าง ๆ ได้มีโอกาสพบปะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การ อบรมสัมมนาเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการนี้ กรมการฝึกหัดครู อาจขอความร่วมมือจาก

หน่วยราชการต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่ในการผลิตครู เช่น คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ฯลฯ การร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ นี้ จะทำให้ได้รับความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้น

๓. เพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้ทางสังคมศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น กรมการฝึกหัดครู ควรสนับสนุนให้มีการพิมพ์เอกสาร หรือหนังสืออุเทศ ทางสังคมศึกษาออกเผยแพร่

๔. กรมการฝึกหัดครูควรจัดงบประมาณสำหรับสื่อการสอน ให้กับวิทยาลัยครูต่าง ๆ อย่างเพียงพอ กรมการฝึกหัดครูควรจัดตั้งศูนย์สื่อการสอนขึ้น เพื่อให้บริการ ให้คำแนะนำ การสร้าง และการใช้สื่อการสอน แก่อาจารย์สังคมศึกษาของสถาบันฝึกหัดครู

ผู้บริหารของวิทยาลัยครู

๑. ผู้บริหารในวิทยาลัยครู ควรสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานให้กับอาจารย์สังคมศึกษา โดยการเห็นคุณค่าของวิชาสังคมศึกษา สนับสนุน และให้กำลังใจผู้สอน ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การให้งบประมาณในการจัดหาสื่อการสอน และหนังสือทางสังคมศึกษาให้เพียงพอ ตลอดจนการพิจารณาความดี ความชอบ จากการสอนของอาจารย์สังคมศึกษา

๒. ผู้บริหารของวิทยาลัยครูควรส่งเสริมความรู้ให้กับอาจารย์สังคมศึกษา โดยการเชิญศึกษานิเทศก์สังคมศึกษา ของกรมการฝึกหัดครู หรือวิทยากรผู้ชำนาญทางด้านต่าง ๆ มาสาธิต หรือบรรยาย ความรู้ทางด้านเนื้อหาวิชา วิธีการสอนแบบใหม่ การสร้างและการใช้สื่อประกอบการสอน การจัดกิจกรรม และการวัดผล ให้กับอาจารย์สังคมศึกษา ของวิทยาลัยตน เพื่ออาจารย์สังคมศึกษาจะได้นำความรู้เหล่านี้มาปรับปรุงการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

อาจารย์สังคมศึกษา

อาจารย์สังคมศึกษานับเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการปรับปรุงการสอนสังคมศึกษาระดับปริญญา ของวิทยาลัยครู การปรับปรุงการสอนของอาจารย์สังคมศึกษากระทำได้โดย

๑. อาจารย์สังคมนตรีศึกษาคควรนำวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ มาใช้ในการสอน โดยคำนึงว่า การสอนวิชาสังคมนตรีศึกษานี้ไม่ใช่จะเน้นแต่เนื้อหาวิชาเป็นหลักสำคัญ แต่ควรเน้นเกี่ยวกับ ความเข้าใจ การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล และสามารถแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมมากกว่า อาจารย์สังคมนตรีศึกษาคควรตระหนักว่า ไม่มีวิธีสอนใดที่จะดีที่สุดสำหรับการสอนทุกเรื่อง ในการสอนอาจารย์สังคมนตรีศึกษาคควรเตรียมการสอน แต่ละบทเรียนให้พร้อม และเลือกใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมให้กับเนื้อหา นั้น ๆ เพราะวิธีการเช่นนั้นนอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อการสอนวิชาสังคมนตรีศึกษาแล้ว ยังเป็นการสาธิตวิธีการสอนแบบต่าง ๆ ให้กับผู้เรียนอีกด้วย วิชาสังคมนตรีศึกษาเหมาะสมกับวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ หลายแบบ เช่น การสอนแบบสืบสอบ (Inquiry Method) การสอนแบบแก้ปัญหา (Problem Solving) และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (Independent Study) เป็นต้น

๒. ในการสอนสังคมนตรีศึกษา อาจารย์สังคมนตรีศึกษาคควรใช้สื่อการสอนบ้าง เพราะจะช่วยให้นักศึกษาเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น และยังเป็นการสาธิต การใช้สื่อการสอนให้กับนักศึกษาดูด้วย

๓. ในการผลิตครูสังคมนตรีศึกษา ของสถาบันเด็กหัดครูนี้ อาจารย์สังคมนตรีศึกษาในวิทยาลัยครู ควรคำนึงถึงคุณภาพของนักศึกษาให้มากกว่าปริมาณ

ขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

๑. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับโปรแกรมการสอนในสายวิชาอื่น ๆ ในระดับเดียวกันนี้ด้วย เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการฝึกหัดครู ในสาขาวิชาต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบการสอนสังคมนตรีศึกษา ระดับปริญญา ของสถาบันฝึกหัดครู และสถาบันการศึกษาอื่น ๆ

๓. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับสมรรถภาพครูระดับปริญญาตรีจากวิทยาลัยครู